

Kel-köwserlik etmäň...

Category: Halk döredijiligi we rowaýatlar, Kitapcy

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Kel-köwserlik etmäň... KEL-KÖWSERLIK ETMÄÑ...

On dokuzynjy asyryň aýaklary.

Ine-de Mary-Ahal aralygyndaky ulgamly ýol. Onuň aňňytly aşyrymlary. Ana-da beýikden ykaşakly pesede inişine düşlän ýolagçylar. Ýazylyp-ýaýrap oturyşlaryndan çen tutsañ-a, olae toýa barýan ýaly.

Edil şo halatam çagataý bir eşekli çykamazmy hürrüt goçak, hälkileň barýan tarapyndan. Emin-erkinlikde çaylap oturanlary görenden, sered-ä, onuň çaňjaryp duran ýüzüne çayylyp gitdi-dä, şatlyk şuglasy.

– O-how, çykan! Gelyäňizmi, sag-salamat?!

– Gelyändiris, halypa.

– Aý, şu gaňçakly günlerde baş esen, bagry bitin gelyän bolsaňyz, oňa ýetesi zat ýok. Bilen üçin, ol Hudanyň haladygy.

– Aý, menem Mara barýan. Agalammyzyň biri toý edensoň.

– Bizem, soň ýaly toý aladasy bilen ýola çykdyk. Allany çagyryň, at münüp, atan gamyşymyza.

– Onda çykan, siziňem, Ahalda gap-düwün garyndaşyňyz bardyr-da.

– Haý, halypa, halypa! Ahalda garyndaşy ýog-a maryly, Maryda garyndaşy ýogam ahally saýylýan däldir, ozalybetinde.

– O gaty bir beýle däl bolaýmasyn, çykan?

– Beýdip, bärden gaýtma-da, sen diň sal.

Aslyýetinde, «Ahal ili oturmaga hoş gala, ýöne welin nan ýetenok maşgala» diýlip, Ahaldan etege, Bäşgaladyr Tejen tarapa, soňam Sarahsdyr Mara göçülip barlandygyny bilýänsiň. Şonda on ogullyň baş, sekiz ogullyň dört, alty ogullyň üç, dört ogullyň iki, ýagny, ýarpy tüýnük tutan Ahaldan ýokarylygyna göçmeli edilýär.

Emma edil aýagynyň aşagyny görýän köwkelç pyýadalar «Täze ýer-ýurt üçin biz bölünjek däl. Galsagam-gitsegem, ordamyzy ownatman, bile boljak» hem diýen. Onda-da, näme, öňden görýän

welitaraslar:

– Ýok, kelte kakmaň. Yzda galanlary ganyň gyrjap ugrasa, göçenler kömege ger. Gidenlere duşman daraberse-de, köne oturymlylar goldawyny gaýgyrmaz.

Galyberse-de, saý-sebäp bilen bir gapdalyň bugdaýyny bulut ursa ýa ýasmyk göterse, beýleki tarap, hüşür-zekatdyr aýdandiyenini bugdaýa öwrüp garyndaşyna göndermelo, desbidähel – diýip, belli-besli kesgit-karara gelenler.

– Bä, çykan, maryly bilen ahallyň synmaz süňk garyndaşlygyny biz bilmän ýörsegem, gepiň gojaman-a, bu taýdan çyk-ow!

– Sen, beýdip, kel-köwserlik etme! Diňe Ahal-Mary däl. Eýsem, Lebap, Daşowuz, Şagadam hem bir jan-bir tendir. Kim ara tow taşlap, olary kelle gözünü iýenlige ýetirjek bolsa, bilip goýsun. Şo halatda öň aşyklysyny owardyp, ýandym şäherinden haty ger ýaly ederin.

Ýöne, sen, aýdyp otyr. Ikimiziň nireden çykan bolýanymyzy?

– Siz-ä, o ýapydan, bizem bu ýapydan çykamyzsoň, çykan bolýas-a.

– Ýöntem ýasawrak diýmeseň, onyňam bir hasap. Ýöne ýapylaň pesesinde uçraşylyp, çykan bolunýan däldir.

Aslyýetinde Adam ataň ujasyndan uzap, ýanyndan ýaýranyň golyganaty, döli-damary bolany üçin, beşer balasynyň barjasy birbirine gardaşdyr, syrdaşdyr. Daýydyr-ýegendir, çykandyr-dogandyr...

Ümür ESEN.

turkmensesi_98 Halk döredijiligi we rowaýatlar